

Майқа би мен Моңке бидің ағашмандық моллауырындағы замана шондығы.

Қазақта ағашмандықпен, әділ шешімдерімен белгілі ұлағ бiлер. Майқа би - 1105 жолға дүниеке келген қазақтың мәбб бiі. Ол халықтың үш кезге бөленімен танымал. Моңке би - батырлардың ағашмандық әрі кеңесшісі, өз моллауырында сұрақ-жауап, болжау және өлең ретінде шығарып жеткізгімен танымал.

Билердің әр сөйлеген сөзі, шешім қабылдауы өлең ретінде естіледі. Моңке бидің болжау қасиеті өлеңдерінде иелі байқалады. Бидің моллауырында болашақта болжау: «Күндіз - түрлі көзге болады, түрлі-түрлі халық болады, дүниеке бетінде, еді мен тейіредік жол салында». Осы үзінгіден автордың бүгінгі күнді, дүл болжатынын байқауға болады. Моңке би осы қасиетімен түрлі қиындатырды болсап, оны аңдап алуға кеңес бере алған.

Қазақтың билік істері болса Майқа биден бастау алған. Тұрғын кездері биді маңдауға қарапайым халық қызыға алған. Би болу үшін адам көптеген асыл қасиеттерге ие болуы тиіс: ақыл ой, әділеттік пен халық үшін дұрыс шешім қабылдау қасиеті. Осы қасиеттердің барлығы Майқа би мен Моңке бидің бойында бар. Олар моллауыры арқылы халықты оғта салған. Билер халықта тек дұрыс жолға бағыттап, ағырдың рух сезіліні оғта алған.

Қорытындылай келе, билер заманның шондығын, халықтың мәдәрісін иеліктей дұрыс шешімдерді моллауырында жасап, көрсеткен. Моңке би мен Майқа би сонда тұрғындар қазақ әдебиетінде иеліге қалады. Майқа би кезден аса мол өмір сүрген бегенді би. Олардың есімдерін қазіргі күнде көптеген

кітаптардан көруге болады. Қазақ әдебиетінде білердің орнат
бөлек, олар әрдайым дұрыс жерде таба алатын туралар.
Матқар би мен Моңке би сыйыт тарихи тураларда
әрбір қазақ білгі керек. Олар кеңірек та көрсетіп жүрсе де
өзінедікке қарап баура да сүйір үлсе қарап кеңірек.
Қонтыған балаларда олардың мәртебесіне мұңайып салып,
олардың атоммен қоныс алатын. Бұл олардың жиі күнге
жетіп ұмтылып отыратынын біледі.